

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľov: **1/ Ing. I.**, bytom O., **2/ RNDr. R.**, bytom A., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Žiline**, A. Kmeť'a č. 17, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 13. februára 2008 č. ObPÚ 2008/00605/R, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 23Sp 14/2008-33 zo dňa 14. júla 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 23Sp 14/2008-33 zo dňa 14. júla 2008 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline zo dňa 13. februára 2008 č. ObPÚ 2008/00605/R v časti týkajúcej sa nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísanej v pozemkovej knihe vložke číslo 376, parcela číslo 1244/1, roľa vo výmere 15635 m² **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a v ostatnej časti **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol tak, že navrhovateľom podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení

neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon), sa nenavracia vlastnícke právo a ani sa nepriznáva právo na náhradu za nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. Z. zapísané v pozemkovej knihe vl. č. 376, parc. č. 1244/1, roľa vo výmere 15635 m², parc. č. 1244/2, dom č. 111 vo výmere 36 m², a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľom 1/, 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že majetok vedený na pôvodného vlastníka M. vedený pôvodne v majetkovej podstate 187 ako pk. parc. č. 1244/1,2 boli v období okupácie odňaté pôvodnému vlastníkovi a následne odovzdané vybranej osobe F. v súlade s nariadením č. 198/1941 Zb. a zákona č. 148/1943 Zb.. Konštatoval, že tieto zákony sú zákony, ktoré boli platné a účinné v čase okupácie, v čase národnej, rasovej a politickej perzekúcie. Poukázal na to, že v zmysle § 1 Dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Zb. zo dňa 19.5.1945, účinného odo dňa 23.5.1945 o neplatnosti niektorých majetkovo právnych jednaní z doby neslobody a národnej správy majetkových hodnôt Nemcov, Maďarov, zradcov a kolaborantov a niektorých organizácii a ústavov, akékoľvek majetkové prevody a akékoľvek majetkové jednanie, čo sa týkali majetku hnutel'ného, nehnuteľného, verejného, súkromného sú neplatné, pokiaľ boli uzavreté po 29.9.1938 pod tlakom okupácie alebo národnej, rasovej alebo politickej perzekúcie, ako aj, že taktiež takáto právna úprava vyplýva z § 1 zákona č. 128/1946 Zb. o neplatnosti niektorých majetkovo právnych jednaní z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a iných zásahov do majetku. Ďalej krajský súd zistil, že v čase rozhodnutia správneho orgánu neexistovalo rozhodnutie súdu v zmysle zákona č. 128/1946 Zb., a teda aj v súlade s § 10 a nasl. tejto právnej normy, i keď reštitučný nárok si pôvodný vlastník M. podľa uvedeného právneho predpisu uplatnil. Podľa názoru krajského súdu právnu úpravu uvedeného zákona je treba vykladať v širšom kontexte, a preto pokiaľ k reštitučnému konaniu a rozhodnutiu okresného súdu nedošlo, pretože existencia rozhodnutia, či už pozitívneho alebo negatívneho charakteru nebola preukázaná, v danom prípade treba vychádzať z ust. § 1 zákona č. 128/1946 Zb. ako aj z § 1 Dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Zb., z ktorých dôvodov prevod majetku z pôvodného vlastníka prostredníctvom štátu na F. na základe zákon č. 128/1946 Zb. ako aj dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Zb. bol neplatným právnym úkonom, a preto prepadnutie majetku, ktoré bolo realizované v roku 1956 na základe rozhodnutia súdu z dôvodu trestného činu nelegálneho opustenia republiky F. bolo vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam neúčinné. Prevod majetku z pôvodného vlastníka podľa

zákona č. 148/1943 Zb. považoval za zákona neplatným právnym úkonom s tým, že opak v správnom konaní nebol preukázaný. Mal za to, že z týchto dôvodov, pokiaľ v roku 1956 bol odňatý majetok F., v čase odňatia už platne nebol vlastníkom predmetného majetku. Súčasne poukázal na to, že zápisy v pozemkovo knižných vložkách a v pozemkovej knihe vykonané po 1.1. 1951 mali deklaratívny charakter. Vyslovil záver, že bez ohľadu na to, či reštitučný proces prebehol podľa zákona č. 128/1946 Zb. §§ 10 a nasl., a teda, či súd o reštitučnom nároku M. rozhodol, zo zákona tieto prevody boli neplatné, a preto preskúmané rozhodnutie správneho orgánu pri aplikácii § 250j ods. 2, písm. a/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uložil správne mu orgánu povinnosť doplniť dokazovanie o skutočnosť, aby bolo zrejmé, aký charakter mali predmetné pozemky ku dňu účinnosti reštitučného zákona s poukazom na právnu úpravu v § 1.

Rozhodovanie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil podľa § 250k ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal napriek tomu, že boli v konaní úspešní, pretože si ich náhradu neuplatnili.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolali navrhovatelia, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, aby bolo ich reštitučnému nároku vyhovené. Nesúhlasili s názorom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého uložil správne mu orgánu povinnosť doplniť dokazovanie o skutočnosť, aby bolo zrejmé, aký charakter mali predmetné pozemky ku dňu účinnosti reštitučného zákona s poukazom na právnu úpravu § 1 tohto zákona. Uviedli, že z vykonaného dokazovania správnym orgánom a to z identifikácie parciel bolo preukázané už v správnom konaní, že žiadané pozemky ku dňu účinnosti reštitučného zákona boli zastavané. Namietali správnosť postupu súdu prvého stupňa, pretože na jednej strane priznal ich oprávnenosť k vlastníctvu žiadaných nehnuteľností, avšak na druhej strane správne mu orgánu v skutočnosti určil spôsob, akým má správny orgán im odmietnuť navrátenie vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam. Postup súdu prvého stupňa považovali v rozpore s § 6 ods. 1, 2 reštitučného zákona.

Navrhovateľ 1/ na pojednávaní odvolacieho súdu uviedol, že vzhľadom k tomu, že žiadané nehnuteľnosti sú v súčasnej dobe zastavané, žiada za ne náhradu vo forme náhradného pozemku alebo vo forme finančnej náhrady.

Odporca sa na odvolanie navrhovateľov vyjadril tak, že s napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa súhlasil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 212 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie v podstate nie je dôvodné, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil z dôvodu, že pre zrušenie rozhodnutia správneho orgánu a vrátenie veci mu na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/2 nebol skutkový a ani právny dôvod.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný nevyhovel nároku navrhovateľov uplatnený podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam, a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný v rámci konania podľa reštitučného zákona navrhovateľom nenavrátil vlastnícke právo k žiadaným nehnuteľnostiam a ani im nepriznal za ne právo na náhradu.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1 reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku:

- a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,
- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,
- c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,
- d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárníkov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
- e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vyst'ahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),
- f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,
- g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,
- h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,
- i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,
- j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,
- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,
- n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,
- o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,
- p) politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,
- q) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov,
- r) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,
- s) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.

Podľa § 2 ods. 1, 2 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby poradiť taxatívne ustanovenom v písmene a/ až e/.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie

náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5, písm. g/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si síce zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, avšak zo skutkových okolností vyvodil nesprávny právny názor, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre zrušenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa a vrátenie veci mu na ďalšie konanie podľa § 250q ods. 2 O.s.p. a to však len v časti týkajúcej sa pozemku parc. č. 1244/1.

Odvolačí súd z predloženého spisového materiálu súdu prvého stupňa, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, v danej veci zistil, že navrhovatelia si dňa 28.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnili na Obvodnom pozemkovom úrade v Žiline v zmysle reštitučného zákona podľa § 3 ods. 1 nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku parc. č. 1244/1,2 zapísaného

v pozemkovej knihe vl. č. 187/367 kat. úz. Z., ktorý prešiel do vlastníctva štátu v rozhodnej dobe v dôsledku právneho dôvodu podľa § 3 ods. 1, písm. n/ reštitučného zákona, právo si uplatnili po pôvodnom vlastníkovi M.. Obvodný pozemkový úrad v Žiline preskúmaným rozhodnutím navrhovateľom nenavrátil vlastnícke právo k žiadaným nehnuteľnostiam a ani im nepriznal za ne právo na náhradu z dôvodu, že pri pkn. parc. č. 1244/1 neboli splnené zákonné podmienky podľa § 2 ods. 1 reštitučného zákona, pretože pozemok neprešiel na štát v zákonom určenej lehote a pri pkn. parc. č. 1244/2 neboli splnené podmienky podľa § 1, t. j., že pozemok netvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, ani lesný pôdny fond. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že správny orgán mal za preukázané, že majetok pôvodného vlastníka M. R. na základe listiny označenej ako čd 1124 – uznesenie Okresného súdu v Žiline zo dňa 8.3.1944 o prevode podniku M. s poukazom na § 7 zákona č. 148/43 Sl.z., poťažne nariadenia č. 198/41 Sl.z. bola pkn. parc. č. 1244/1 odpísaná do majetkovej podstaty č. 376, pričom vlastnícke právo bol zapísané v prospech F. Š.; na základe námietok žiadateľov sa zaoberal reštitučným konaním v zmysle ustanovení zákona č. 128/1946 Sb., ktoré však podľa jeho názoru nemalo vplyv na správne konanie, pretože v ňom nedošlo k zmene vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, keďže samotné listiny o reštitúcii čd 947 a čd 2648 sa nezachovali a vychádzajúc zo zápisov v pozemkovej knihe mal preukázané, že v pk. vl. č. 376 pod B9 bolo poznamenané začatie reštitučného konania okrem k ďalším aj k žiadaným nehnuteľnostiam parc. č. 1244/1,2 a pod B10 bolo zapísané uznesenie súdu č. Nc VII 71/47 zo dňa 14.9.1948, ktoré sa týkalo len parc. č. 978/2 a k žiadaným pozemkom parc. č. 1244/1,2 nebol vykonaný žiaden záznam, čím ostal v platnosti zápis pod B1 – vlastníctvo F. Š. a v bode B12 bola poznámka o reštitúcii vymazaná, čo znamenalo ukončenie reštitučného konania.

Súd prvého stupňa správne preskúmal zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu a postupu, ktorý mu predchádzal a dospel k správne záveru, že žalovaný správny orgán nepostupoval v súlade s reštitučným zákonom, pokiaľ navrhovateľom nepriznal reštitučný nárok v časti týkajúcej sa pozemku parc. č. 1244/1.

Zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že majetok pôvodného vlastníka M. a teda aj parc. č. 1244/1 v dobe okupácie prešiel do vlastníctva F., pričom pozemok parc. č. 1244/1 na základe listiny označenej ako čd 1124 – uznesenie Okresného súdu v Žiline zo dňa 8.3.1944 o prevode podniku M. s poukazom na § 7 zákona č. 148/43 Sl.z. a nariadenia č. 198/41 Sl.z. bola odpísaná do majetkovej podstaty č. 376 v prospech vlastníka F. Š.. Treba

súhlasit' s tvrdením súdu prvého stupňa, že v zmysle § 1 Dekréту prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. ako aj v zmysle § 1 zákona č. 128/1946 Sb. akékoľvek majetkové prevody a akékoľvek majetkové jednanie, čo sa týkali majetku hnutel'ného, nehnuteľného, verejného, súkromného sú neplatné, pokiaľ boli uzavreté po 29.9.1938 pod tlakom okupácie alebo národnej, rasovej alebo politickej perzekúcie. Nemožno však súhlasit' s názorom súdu prvého stupňa, že povinnosťou správneho orgánu v danej veci bolo so zákona prihliaďnúť na neplatnosť právneho úkonu, na základe ktorého bol pôvodný vlastník M. R. pozbavený vlastníckeho práva k majetku počas okupácie. Zákon č. 128/1946 Sb. zo dňa 16. mája 1946 o neplatnosti niektorých majetkově -právných jednaní z doby nesvobody a o nárociach z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházějících, účinný dňom vyhlásenia 17.6.1946, ustanovoval v povojnovej Československej republike postup a právne dôvody navrátenia vlastníctva, k odňatiu ktorého došlo práve v období okupácie. Z uvedeného právneho predpisu vyplýva, že oprávnená osoba v zmysle § 4 ods. 1 tohto zákona mala právo uplatniť si nárok vyplývajúci jej podľa § 1 v spojení s § 2 a 3 proti povinnej osobe podľa § 4 ods. 2 na príslušnom okresnom súde podľa § 10 ods. 1, pričom nárok si musela uplatniť v lehote podľa § 8, inak sa jej nárok premlčal. Z uvedeného je zrejmé, že oprávnené osoby, ktoré boli zbavené svojho vlastníctva v čase okupácie, mali právo reštitúcie na pôvodný majetok za splnenia právnych dôvodov ustanovených v § 1, § 2 a v § 3 uvedeného zákona, avšak len na základe uplatnenia reštitučného nároku spôsobom ustanoveným týmto zákonom a to v zákonom stanovenej lehote, inak sa ich nárok premlčal. Nie je možné preto súhlasit' s názorom súdu prvého stupňa, že vzhľadom na obsah perzekučných zákonov, ktoré boli vydané počas druhej svetovej vojny za okupácie v čase politickej, rasovej perzekúcie zameranej okrem iného aj na občanov židovskej národnosti a vlastníkov židovských podnikov a na základe ktorých došlo k odňatiu vlastníctva pôvodnému vlastníkovi, bez ohľadu či reštitučný proces prebehol podľa zákona č. 128/1946 Sb. §§ 10 a nasl., teda bez ohľadu, či súd o reštitučnom nároku M. R. pozitívne alebo negatívne rozhodol, zo zákona boli tieto prevody vlastníctva neplatné.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovatelia v preskúmvanej veci splňajú zákonné podmienky oprávnených osôb podľa § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona, pokiaľ ide o pozemok parc. č. 1244/1 a to z dôvodu, že zo skutkových zistení jednoznačne vyplýva, že pôvodný vlastník, ktorý bol pozbavený svojho majetku na základe zákona č. 148/43 Sl.z., v spojení s nariadením č. 198/41 Sl.z., si reštitučný nárok vyplývajúci mu z § 1 a § 2 zákona č. 128/1946 Sb. uplatnil na príslušnom súde, o čom svedčí zápis v pozemkovo knižnej vložke

č. 376 pod bodom B9 zo dňa 12.3.1948, pričom zo zápisu pod bodom B12 vyplýva, že sa vymazuje poznámka zavedenia reštitúcie pod B9 bez ďalšieho záznamu a bez dátumu, kedy došlo k zápisu, pričom z predchádzajúcich zápisov možno vyvodit' záver, že tento zápis mohol byť urobený po dni 16.9.1948, vychádzajúc z dátumu, kedy boli urobené prechádzajúce zápisy a to zápis v bode B10, keďže zápis v bode B11 je taktiež bez dátumu. Listiny, rozhodnutia súdu a ani žiadne doklady týkajúce sa reštitúcie pôvodného vlastníka podľa zákona č. 128/1946 Sb. sa nezachovali. S následných zápisov v uvedenej pozemkovoknižnej vložke v bodoch B18 z roku 1956 a B19 z roku 1957, kedy zápisy do pozemkovej knihy nemali konštitutívny charakter, však vyplýva, že žiadaný pozemok parc. č. 1244/1 prešiel do vlastníctva československého štátu. Napriek tomu, že sa nezachovali patričné doklady svedčiace o reštitučnom nároku pôvodného vlastníka a rozhodnutia o ňom, zo samotných zápisov v pozemkovej knihe vyplýva, že bolo začaté reštitučné konanie, v ktorom si pôvodný vlastník uplatnil nárok spĺňajúci zákonné podmienky v zmysle zákona č. 128/1946 Sb. (zápis v bode B9) a následne bola vymazaná poznámka zavedenia reštitúcie (zápis v bode B12 zaznamenaný po dni 16.9.1948). Z uvedených skutkových okolností je teda zrejmé, že výmaz poznámky zavedenia reštitúcie bol urobený v dobe rozhodnej podľa § 2 ods. 1 reštitučného zákona (zákona č. 503/2003 Z.z.), t. j. v dobe od 25.2.1948 do 1.1.1990. Ostáva sporná otázka, či by bolo možné v demokratickom a právnom štáte nerozhodnúť o uplatnenom právnom nároku pôvodného vlastníka podľa ustanovení reštitučného zákona, ktorý predpokladal právne dôvody pre navrátenie vlastníctva, v dôsledku ktorých v dobe okupácie bol majetok pôvodnému vlastníkovi odňatý. Vzhľadom na uvedené odvolací súd v danej veci zastáva právny názor, že tým, že v zápise v bode B12 pozemkovoknižnej vložky č. 376 bola vymazaná poznámka zavedenia reštitúcie bez ďalšieho, možno mať za to, že štát v období spadajúceho do rozhodného obdobia stanoveného v § 2 ods. 1 reštitučného zákona (zák. č. 503/2003 Z.z.) nemal záujem o navrátenie vlastníctva pôvodnému vlastníkovi hoci podľa zákona č. 128/1946 Sb. by spĺňal zákonné podmienky a to z dôvodu, že v dôsledku následného revolučného vývoja sám prejavil vôľu o tento majetok, ako to vyplýva zo zápisov v pozemkovoknižnej vložke č. 376 o nariadení národnej správy a následne o prechode vlastníctva na štát. Takýto postup je treba považovať za postup porušujúci všeobecne uznávané ľudské práva a slobody v zmysle § 3 ods. 1 písm. p/ reštitučného zákona.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd nesúhlasil s názorom správneho orgánu, že navrhovatelia pri pkn. parc. č. 1244/1 nepreukázali podmienky podľa § 2 ods. 1 reštitučného zákona, teda že žiadaný majetok prešiel na štát v rozhodnej dobe.

Správny bol preto postup súdu prvého stupňa, pokiaľ preskúmané rozhodnutie správneho orgánu v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/1 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesprávny bol však jeho právny záver, že pre posúdenie reštitučného nároku pre navrátenie vlastníctva je rozhodujúci charakter žiadaného pozemku ku dňu účinnosti reštitučného zákona. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že pre posúdenie nároku oprávnenej osoby podľa § 1 reštitučného zákona je posudzovanie charakteru žiadaného pozemku ku dňu prechodu na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku ustanoveného v § 3 reštitučného zákona a následne po preukázaní dôvodnosti reštitučného nároku oprávnenej osoby je povinnosťou správneho orgánu zistiť charakter tohto pozemku ku dňu účinnosti reštitučného zákona a to pre posúdenie, či oprávnenej osobe sa navráti vlastníctvo podľa § 3, alebo, či jej vzniklo právo na náhradu podľa § 6 ods. 2 v dôsledku skutočností ustanovených v § 6 ods. 1. V preskúmanej veci z výpisu z pozemkovej knihy vyplýva, že žiadaný pozemok v čase odňatia mal charakter poľnohospodárskej pôdy. Napriek tomu, že súd prvého stupňa vyslovil pri uložení povinností správne mu orgánu v ďalšom konaní (na str. 6 rozsudku) iný právny názor, toto pochybenie nemalo za následok nesprávne rozhodnutie, čo do časti týkajúcej sa parc. č. 1244/1, pretože preskúmané rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pokiaľ súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie správneho orgánu aj v ďalšej časti a to v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/2, nebolo možné z vyššie uvedených dôvodov súhlasiť s jeho skutkovým a právnym zistením a preto aj jeho právny názor bol nesprávny. Z výpisu pozemkovej knihy vl. č. 376 vyplýva, že pozemok parc. č. 1244/2 v čase prechodu na štát mal charakter zastavanej plochy, teda nepatril do poľnohospodárskeho alebo lesného pôdneho fondu, čím nespĺňal zákonné podmienky podľa § 1 reštitučného zákona pre navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady za uvedený pozemok.

Vzhľadom na uvedené právny názor správneho orgánu, že navrhovatelia nespĺňajú zákonné podmienky na navrátenie vlastníctva k pozemku parc. č. 1244/2 bol správny, pretože žiadaný pozemok nespĺňa zákonné podmienky podľa § 1 reštitučného zákona, a preto v časti týkajúcej sa uvedenej nehnuteľnosti rozhodnutie správneho orgánu bolo správne.

Odvolačný súd neprihliadol na námietky navrhovateľov, že súd prvého stupňa tým, že správny orgán na strane 6 svojho rozsudku uložil povinnosť doplniť dokazovanie v naznačenom smere, postupoval v rozpore s § 6 reštitučného zákona. Postup súdu prvého stupňa bol v súlade so zákonom, pretože zákonodarca v ustanovení § 5 ods. 2 reštitučného zákona zveril do právomoci obvodných pozemkových úradov rozhodovať o reštitučnom nároku oprávnených osôb a súčasne ustanovil v tomto zákone podmienky, za splnenia ktorých je možno prinavrátiť vlastníctvo, alebo priznať náhradu, pokiaľ nie je možné vlastníctvo k pôvodným nehnuteľnostiam navrátiť.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu v celosti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom len v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/1, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že preskúvané rozhodnutie odporcu v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/1 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a v ostatnej časti, teda v časti týkajúcej sa parc. č. 1244/2, preskúvané rozhodnutie odporcu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 220.

Odvolačný súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1. Navrhovateľom náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože si ich náhradu neuplatnili.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. mája 2009

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predseda senátu